

Rektor

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

**Remissvar om Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården -
lärdomar från exemplet NKS (SOU 2020:15)**

(Ert dnr S2020/03569/FS)

Karolinska Institutet har anmodats att lämna yttrande över betänkandet Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården – lärdomar från exemplet NKS (SOU 2020:15). Professor Ewa Ehrenborg, Institutionen för medicin Solna, professor Annika Östman Wernerson, Institutionen för klinisk vetenskap, intervention och teknik, professor Birgitta Henriques Normark, Institutionen för mikrobiologi, tumör- och cellbiologi samt direktör Anna Humble, Avdelningen styrelsestöd och externa relationer, har bidragit till yttrandet som sammanställts under ledning av prorektor Anders Gustafsson.

Bifogat yttrande överlämnas härmed.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor Ole Petter Ottersen efter föredragning av utredare Maria Schönning.

Ole Petter Ottersen

Maria Schönning

Bilaga

Yttrande över betänkandet Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården- lärdomar från exemplet NKS, (SOU 2020:15)

Karolinska Institutet (KI) välkomnar utredningens ansats att utifrån det specifika exemplet NKS dra generella lärdomar som kan vara till nytta i de pågående strukturförändringarna av svensk hälso- och sjukvård mot en nära, nivåstrukturerad och högspecialiserad vård.

KI anser att utredningen väl har beskrivit de genomförda och pågående strukturförändringarna av hälso- och sjukvården i Stockholm.

KI begränsar sitt yttrande till de delar som berör förutsättningar för forskning och utbildning.

Arbetet med Framtidens Hälso- och sjukvård som pågår i Stockholm och, som innebär att framför allt öppen vård, flyttas ut från universitets- och akutsjukhusen till vårdverksamheter utanför dessa för att skapa sjukvård i en nätverksstruktur med patienten i centrum bejakas av KI och är i linje med en internationell utveckling som pågår i många länder och regioner. Utmaningen i Stockholm, som också delas med andra, är att få den nya strukturen med mindre vårdenheter att fungera väl tillsammans med den snabba kunskapsutveckling som sker i sjukvården och att skapa väl fungerande samband mellan hälso- och sjukvård, forskning och utbildning. En hälso- och sjukvård som inte deltar i forskning och/eller tar till sig nya forskningsrön blir snabbt omodern och ineffektiv. Av detta följer nödvändigheten av att utforma utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal, och även av patienter/invånare, så att vårdpersonal och patienter snabbt kan få ta del av, och använda, den nya kunskapen.

Hälso- och sjukvårdsutbildningarna i högskolan är beroende av tillgång till vårdens miljö för att kunna genomföras. Hälso- och sjukvårdens miljöer måste därför vara anpassade efter utbildningarnas behov och kvalitetskrav. Förutsättningarna för vårdgivares medverkan i högskoleutbildning behöver ses över och klargöras. Utbrottet av Covid-19 har ytterligare tydliggjort betydelsen av en nära och synergistisk koppling mellan vård, forskning och utbildning.

KI delar utredningens bild av att det idag saknas ett helhetsperspektiv på utbildning, forskning och kompetensförsörjning i förhållande till strukturförändringar och investeringar inom hälso- och sjukvården i Sverige. KI anser även att de konsekvensanalyser som genomförts i Stockholm inom programmet Framtidens Hälso- och sjukvård i större utsträckning borde ha beaktat forskningens- och utbildningens behov. Detta är extra viktigt med tanke på nästa års start av den nya 6-åriga läkarutbildningen, som kommer medföra ökade krav på tillgång till lärmiljöer och handledare i vården. KI anser vidare att utflytten av hälso- och sjukvård till mindre enheter utanför akutsjukhusen har försämrat möjligheterna att bedriva klinisk forskning och genomförande av högskoleutbildning i hälso- och sjukvårdens miljöer samt inneburit ökade kostnader för samordning och administration inom forskning och utbildning.

KI ser behov av, att det vid utflytt av vård, skapas kompetensnoder som kan erbjuda kritisk massa för att möjliggöra för klinisk forskning och utbildning, interprofessionellt lärande, patientmedverkan, utvecklingsmöjligheter samt kunskapsstöd till andra vårdgivare. I Stockholm har KI och Region Stockholm tillsammans skapat det som kallas för Akademiskt specialistcentrum och som utgör en kompetensnod där vård, forskning, utbildning samverkar för utveckling av vården, kompetensförsörjning, kunskapsbildning och kunskapsspridning. KI önskar att det skapas fler specialistcentra inom områden som riskerar att förlora forsknings- och utbildningskompetens och gemensamt med Region Stockholm vidareutveckla konceptet.

KI ser positivt på förslaget att låta utreda hur förutsättningarna för forskning och utbildning inom hälso- och sjukvård ser ut på regional och nationell nivå och hur förutsättningarna kan säkerställas vid fortsatta strukturförändringar och investeringar. KI ser fram emot att få bidra i arbetet med en kommande utredning.

Utifrån erfarenheterna från Stockholm önskar KI att en kommande utredning belyser områden som ansvarsfördelning, förutsättningar för vårdgivare att medverka i universitets och högskolors kliniska forskning och utbildning, en översyn av lagen om valfrihetssystem (LOV) så att hänsyn tas även till regionernas åtaganden avseende medverkan i klinisk forskning och utbildning, ekonomiska förutsättningar, vårdpersonalens möjlighet att avsätta tid för handledning och forskning, kompetens hos lärare i hälso- och sjukvården, patientrekrytering till kliniska studier, tillgång till ändamålsenliga utbildningslokaler, tillgång till hälsodata samt tillgång till avancerad infrastruktur.

KI föreslår att en kommande utredning koordineras med det uppdrag som ligger på det nationella vårdkompetensrådet.